

Η ευημερία των Βαλκανίων

Του JEAN LEMIERRE

Τα Δυτικά Βαλκάνια συχνά συνδέονται με νεοσύστατα κράτη, αδύνατες πολιτικές, καθλωμένες οικονομίες, βία και διαφθορά. Οι άνθρωποι όμως που ζουν και επενδύουν εκεί αλλάζουν αυτήν την εικόνα.

Η Βοσνία-Ερζεγοβίνη, η Κροατία, η Γιουγκοσλαβία και η Σερβία-Μαυροβούνιο προέκυψαν από τη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας και, όπως και η γειτονική Αλβανία, προσπαθούν να οικοδομήσουν το μέλλον τους ως ανεξάρτητα, δημοκρατικά κράτη, βασισμένα στην οικονομία της αγοράς.

Σημαντικές προσπάθειες οι οποίες καταβάλλονται από πολλούς πολιτικούς ηγέτες της περιοχής, αλλά και από τη διεθνή κοινότητα, στοχεύουν να καταστήσουν το μέλλον σταθερότερο. Οι διαπραγματεύσεις όμως και οι πολιτικοί συμβιβασμοί αποτελούν μέρος μόνον της λύσης.

Σε ολόκληρη την περιοχή ιδιοκτήτες επιχειρήσεων, βιομηχανιών και τραπεζών προσπαθούν με τους δικούς τους τρόπους να οικοδομήσουν σταθερότητα με διάρκεια.

Ένα πεπαλαιωμένο εργοστάσιο κατασκευής τούβλων στο Σαράγεβο πρόκειται σύντομα να ανακαινιστεί και να επαναλειτουργήσει από μια κροατική εταιρεία που παράγει οικοδομικά υλικά. Η επένδυση δεν είναι μόνο μια επέ-

κταση της εν λόγω εταιρείας, της NasiceCement της Κροατίας, την οποία πραγματοποιεί αγοράζοντας το εργοστάσιο, αλλά και το μέλλον της περιοχής.

Σε όλα τα Δυτικά Βαλκάνια οι παλαιοί εμπορικοί δεσμοί αποκαθίστανται. Τα παλαιά τραύματα που προκάλεσαν η πολιτική και οι εθνικές διαιρέσεις παραχωρούν τη θέση τους στις επιχειρήσεις. Μια σερβική εταιρεία παραγωγής χυμών προωθεί τη φιλοδοξία της να καταστεί η καλύτερη των Βαλκανίων. Η Grand Coffee μπορεί να δηλώνεται ως βοσνιακή εταιρεία,

© ΤΟ ΒΗΜΑ
The New York Times

Στα Δυτικά Βαλκάνια τα τραύματα που προκάλεσαν οι εθνικές διαιρέσεις παραχωρούν τη θέση τους στις επιχειρήσεις

αλλά αποτελεί τμήμα μιας σερβικής, η οποία αναπτύσσει διεθνώς.

Υπεραγορές, επιχειρήσεις που ασχολούνται με τη γεωργία και φαρμακευτικές εταιρείες από την περιοχή επεκτείνονται σε γειτονικές χώρες και αλλού.

Είναι επιτυχίες επιχειρηματιών που βλέπουν το μέλλον τους σε μια περιφερειακή οικονομία με μια αγορά 25 εκατομμυρίων ανθρώπων.

Αυτό που τους απασχολεί είναι οι ενέργειες των τοπικών κυβερνήσεων ώστε να ενθαρρύνουν το εμπόριο και να προσελκύσουν επενδύσεις, και πέραν των χωρών τους. Οι βαλκάνιοι επιχειρηματίες κατανοούν ότι οι χώρες τους πρέπει να ενταχθούν στο διεθνές εμπόριο.

Όλες οι κυβερνήσεις της περιοχής έχουν υπογράψει διμερείς συμφωνίες για το ελεύθερο εμπόριο γύρω από τα κοινά σύνορά τους. Μια ενοποιημένη αγορά ενέργειας καθίσταται πραγματικότητα. Με την ανάπτυξη των υποδομών στις μεταφορές, όπως οι σιδηρόδρομοι, οι αεροπορικές συνδέσεις και οι αυτοκινητόδρομοι, δημιουργούνται οι διάδρομοι εκείνοι που θα αποτελέσουν τον ιστό της περιφερειακής οικονομίας.

Οι ξένοι επενδυτές αναγνωρίζουν τις ευκαιρίες που μπορεί να προσφέρει η περιφερειακή αγορά της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, όπως οι πολυεθνικές καλυβουργίες LNM και US Steel. Οι απευθείας ξένες επενδύσεις που έγιναν στα Δυτικά Βαλκάνια τα προηγούμενα δύο χρόνια πρόσθεσαν περισσότερα από 4,7 δισ. ευρώ (6 δισ. δολάρια) στην πετρελαϊκή βιομηχανία, στις τράπεζες, στον τουρισμό, στις μεταφορές και σε άλλους τομείς της οικονομίας.

Τα αποτελέσματα φαίνονται στις οικονομίες της περιοχής, με την ανάπτυξη να παρουσιάζει άνοδο το 2004 κατά 5% και στις πέντε χώρες. Οι κυβερνήσεις τους ενισχύουν την οικονομία της αγοράς μέσω ιδιωτικοποιήσεων και μέσω της παρουσίας νέων θεσμών πρόωξης του ανταγωνισμού, της διοίκησης των επιχειρήσεων και ενός ολοένα και περισσότερο εξελιγμένου τραπεζικού τομέα. Ο ιδιωτικός τομέας αποτελεί σήμερα στις χώρες αυτές το 60% του συνόλου της οικονομίας.

Φιλοσοφία της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανοικοδόμησης και Ανάπτυξης είναι ότι η μετάβαση από τις κεντρικά σχεδιαζόμενες οικονομίες σε αυτήν της ελεύθερης αγοράς αποτελεί την καλύτερη ελπίδα για ευημερία και σταθερότητα.

Ο κ. Ζαν Λεμιέρ είναι πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανοικοδόμησης και Ανάπτυξης.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Φοιτητές σε πανεπιστημιακό αμφιθέατρο. Η αξιολόγηση των τριτοβάθμιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων προκαλεί πολλές αντιδράσεις

Η απ-αξιολόγηση των δημόσιων ΑΕΙ

Του ΙΩΑΝΝΗ Α. ΜΥΛΟΠΟΥΛΟΥ

Η ιστορία διδάσκει ότι οι μεγαλύτερες παραβιάσεις της νομιμότητας έχουν γίνει στο όνομα ύψιστων και κοινά αποδεκτών αξιών. Η ελευθερία, η δημοκρατία, η αξιοκρατία και η αρετή έχουν συχνά χρησιμοποιηθεί ως προσχήματα για τη νομιμοποίηση εγκλημάτων, στρατιωτικών επεμβάσεων και παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και για την επιβολή αυταρχικών ρυθμίσεων και αντιλαϊκών μέτρων. Πρόσφατα κραυγαλέα παραδείγματα, οι σφαγές των αόπλων στο Ιράκ, που έγιναν στο όνομα της απελευθέρωσής τους από τον δικτάτορα Σαντάμ, καθώς και η εγχώρια επίκληση της αξιοκρατίας, της σεμνότητας και της ταπεινότητας, στο όνομα των οποίων επανδρύνεται το αυταρχικό και ευνοιοκρατικό, πάλαι ποτέ κομματικό κράτος της Δεξιάς.

Τελευταία ήρθε φαίνεται η σειρά για την προσχηματική χρησιμοποίηση της έννοιας της αξιολόγησης. Η οποία, επειδή ακριβώς αντιστοιχεί σε μια διαδικασία αδιαμφισβήτητα αναγκαία, χρησιμη, όσο και σκόπιμη, αποτελεί πρώτης τάξης άλλοθι και πρόσχημα. Ειδικά μάλιστα όταν αναφέρεται σε ακαδημαϊκά ιδρύματα, στα οποία η συσχέτιση με την έννοια της αξιοκρατίας είναι άμεση. Στο όνομα της αξιολόγησης λοιπόν με το πρόσφατο νομοσχέδιο επιδιώκονται ο περιορισμός της αυτοτέλειας και η ενίσχυση της επιτήρησης και των κρατικών ελέγχων στα τριτοβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα, μέσα από διορισμένα από την εκάστοτε κυβέρνηση όργανα και επιτροπές αξιολόγησης.

Δεν είναι τυχαίο ότι ακόμη και ο υπεύθυνος του κυβερνητικού προγράμματος και υπουργός της κυβέρνησης, ο Γιώργος Σουφλιάς, αντιτέθηκε στον ωμό τρόπο με τον οποίο επιδιώκεται ο περιορισμός της αυτοτέλειας των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με την άνωθεν επιβολή και τον διορισμό των αξιολογητών τους.

Ούτε άλλωστε είναι τυχαίο το γεγονός ότι το νομοσχέδιο δεν αναφέρεται καθόλου στον καθορισμό των ακαδημαϊκών κριτηρίων της αξιολόγησης, που θα έπρεπε να αποτελούν και την πεμπτούσια ενός νομοθετήματος που επιδιώκει την πιστοποίηση και τη διασφάλιση της ποιότητας των πανεπιστημίων. Αντ' αυτών, αναλώνεται στον καθορι-

σμό των οργάνων που θα χρησιμοποιηθούν για τη μετάθεση στα πανεπιστήμια και στους πανεπιστημιακούς όλων των ευθυνών για τις αδυναμίες και τις ελλείψεις της κρατικής εκπαιδευτικής πολιτικής, με τελικό σκοπό τον έλεγχο και τη χειραγώγηση τους.

Επιπλέον με τη θεσμοθέτηση του συστήματος των πιστωτικών μονάδων για τη λήψη του πτυχίου κατακερματίζονται οι ακαδημαϊκές σπουδές και υποβαθμίζεται ο ενιαίος και ολοκληρωμένος χαρακτήρας τους, καθώς πλέον δίνεται η δυνατότητα στους φοιτητές να περιέρχονται τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια και να συλλέγουν πιστωτικές μονάδες, οι οποίες στο τέλος αθροίζόμενες, χωρίς κριτήρια και ακαδημαϊκές προϋποθέσεις, θα οδηγούν στην απόκτηση πανεπιστημιακών διπλωμάτων.

Και όλα αυτά στο όνομα της αναβάθμισης της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών από τα ΑΕΙ και τα ΤΕΙ. Τη στιγμή που είμαστε ούτως ή άλλως ουραγοί στη δημόσια χρηματοδότηση της ανώτατης εκπαίδευσης στην Ευρώπη και όταν είναι γνωστό ότι αυτή η κυβέρνηση, που επικαλείται την ποιότητα, ακολουθεί μια πολιτική υποχρηματοδότησης των πανεπιστημίων, έχοντας πρόσφατα μειώσει τη δημόσια χρηματοδότηση της Παιδείας κατά 8% σε απόλυτους αριθμούς. Και δεν χρειάζεται να επιμείνει κανείς για να αποδείξει τη σύνδεση της χρηματοδότησης της Παιδείας με την ποιότητα των παρεχόμενων εκπαιδευτικών και ερευνητικών υπηρεσιών. Επιπλέον, πριν από λίγο καιρό και για πρώτη φορά μετά το 1964, αμφισβητήθηκε από επίσημα κυβερνητικά χείλη με τον πλέον κατηγορηματικό τρόπο ο δωρεάν χαρακτήρας της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την άρνηση της σημερινής κυβέρνησης να χρηματοδοτήσει τα μεταπτυχιακά προγράμματα που προτείνουν τα πανεπιστήμια!

Αν μάλιστα συνδυάσει κανείς αφενός τις επίμονες κυβερνητικές προσπάθειες για αναγνώριση μέσω του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου των ιδιωτικών κολεγίων και των Κέντρων Ελευθέρων Σπουδών και αφετέρου την πρόσφατη ρύθμιση της δραστηκής μείωσης του αριθμού των εισαγομένων στη δημόσια τριτοβάθμια εκπαίδευση μέσω της επιβολής βαθμολογικής βάσης, αντιλαμβάνεται και τη σκοπιμότητα η οποία υποκρύπτεται πίσω από την εκπαιδευτική πολιτική που σήμερα ακολουθείται: τη συρρίκνωση της δημόσιας ανώτατης εκπαίδευσης με αντιστοιχη προώθηση της ιδιωτικής ως της καλύτερης εναλλακτικής.

Ο κ. Ι. Α. Μυλόπουλος είναι καθηγητής του Τομέα Υδραυλικής και Τεχνικής Περιβάλλοντος στο Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών της Πολυτεχνικής Σχολής στο ΑΠΘ, πρόεδρος του ΕΣΔΕΠ/ΑΠΘ και μέλος της ΔΕ της ΠΟΣΔΕΠ/ΑΕΙ.